

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Jouhki, Jukka

Title: Joulupukki tulee - oletko valmis valehtelemaan lapselle?

Year: 2017

Version:

Please cite the original version:

Jouhki, J. (2017, 1.12.2017). Joulupukki tulee - oletko valmis valehtelemaan lapselle?.
AntroBlogi. <https://antroblogi.fi/2017/12/joulupukki-tulee/>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Joulupukki tulee – oletko valmis valehtelemaan lapselle?

Jukka Jouhki

Uutiskommentit

1.12.2017 10:00

Joulu on lämminhenkinen perhejuhla, jolloin koristellaan kuusi, annetaan lahjoja ja valehdellaan lapsille joulupukista. Ennen joulua myös media aktivoituu käsittelemään joulupukkiuskon moraalialia: onko haitallisempaa kertoa lapselle totuus joulupukista vai olla kertomatta?

Koska asiaa on vaikea tutkia empiirisesti, tutkijat ja psykologit antavat lähinnä valistuneita arvioita – useimmiten huijauksen puolesta. Usko joulupukkiin voi vahvistaa minuutta, mielikuvitusta ja jopa ongelmanratkaisukykyä. Valheen paljastuminen on myös opettavainen siirtymäriitti kohti kriittisempää nuoruutta. Totuuden tulisi kuitenkin selvittää mielellään kouluikään mennessä, ettei lasta pilkattaisi. Joulupukkiusko on kollektiivisena perinteenä tärkeä yksilön ja koko yhteisön kannalta.

Sosiologi Georg Simmelin mukaan valehteleminen on oleellinen osa ihmisten sosiaalisuutta. Joulupukkihuijauksessa tarkoitus pyhittää keinot. Pukkiuskovaisen lapsen kokemus iloisesta joulusta voi olla "joulun taian" vuoksi syvempi, mikä puolestaan saa vanhemmatkin nauttimaan joulusta enemmän. Joulupukki on myös kätevä auktoriteetti joulun alla, kun lapsia pitää patistella syömään lautanen tyhjäksi,

pesemään hampaat ja menemään nukkumaan. [Antropologi Krystal D'Costa](#) näkeekin joulupukin yhteiskuntajärjestyksen tiivistymänä: hän palkitsee ja edustaa positiivista elämänasennetta, mutta erityisesti valvoo moraalista järjestystä.

Joulupukki ei silti ole todellinen, vaan osa suurta huijausuniversumia, valehtelemisen kulttuuria. Lasta kasvatetaan kertomalla olemattomista olennoista, tapahtumista ja syy-seuraussuhteista olettaen, että lapsi ei kestä tai ymmärrä totuutta. Me vanhemmat osaamme myös hyvin perustella huijauksemme:

"Mistä lapset tulevat?" – "Haikara tuo." Lapsi varmasti järkyttyy, jos hän kuulee seksistä. Tai ainakin minun on kiusallista puhua asiasta.

"Miksi iskä on huonovointinen?" – "Vatsatauti." Lapsen isäkuva ja turvallisuudentunne järkkyvät ja hänen tuleva päihdevalistuksensa vaikeutuu, jos hän saa tietää, että join liikaa olutta edellisenä iltana.

"Onko hammaskeiju olemassa?" – "Toki." Haluan, että lapsi suhtautuu positiivisemmin hampaan lähtöön, koska se helpottaa minun vanhemmuuttani.

Ja lopulta: "Onko joulupukki olemassa?" – "On." Parempi, että lapsi nauttii valheen tuottamasta ylimääräisestä ilosta. Usko magiaan, maallista elämää korkeampiin paikkoihin ja olentoihin antaa suuremman merkityksen, lohtua ja toivoa elämälle. Lapsen ei tarvitse vaivalloisesti opetella nauttimaan elämästä sellaisena kuin se on: kuolevaisten ihmisten todellisuutena, jolla ei oikeasti ole mitään tarkoitusta, mutta joka on silti elämisen arvoista.

KIRJOITTAJA

Jukka Jouhki

Jukka Jouhki on etnologian dosentti ja antropologian lehtori Jyväskylän yliopiston historian ja etnologian laitokselta. Hän on tutkinut mm. mobiiliteknologian käyttöä Intiassa, uususkonnollista yhteisöllisyyttä ja suomalaisjohtajia, media- ja uusmediakulttuuria Etelä-Koreassa, nationalismia ja kolonialismia, kasinoympäristöjä

Macaossa sekä lapsiaviolittoja ja naisten ympärileikkauksia Gambiassa. Hän on The West Networkin johtaja, <https://thewestnetwork.org>.